

III

(Valmistavat säädökset)

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROOPAN KESKUSPANKIN LAUSUNTO,

annettu 2 päivänä joulukuuta 2022,

ehdotuksesta neuvoston asetukseksi markkinakorjausmekanismista kansalaisten ja talouden suojelemiseksi liian korkeilta hinnoilta

(CON/2022/44)

(2023/C 41/03)

Johdanto ja oikeusperusta

Euroopan keskuspankki (EKP) vastaanotti 25 päivänä marraskuuta 2022 Euroopan unionin neuvostolta pyynnön antaa lausunto ehdotuksesta neuvoston asetukseksi markkinakorjausmekanismista kansalaisten ja talouden suojelemiseksi liian korkeilta hinnoilta ⁽¹⁾ (jäljempänä 'ehdotettu asetusta').

EKP:n toimivalta antaa lausunto perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 127 artiklan 4 kohtaan ja 282 artiklan 5 kohtaan, koska ehdotettu asetusta sisältää säännöksiä, jotka vaikuttavat EKP:hen sekä Euroopan keskuspankkijärjestelmän tehtävään myötävaikuttaa rahoitusjärjestelmän vakauteen liittyvän toimivaltaisten viranomaisten politiikan moitteettomaan harjoittamiseen perussopimuksen 127 artiklan 5 kohdassa ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön (jäljempänä 'EKP:n perussääntö') 3.3 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Tämän lausunnon on antanut EKP:n neuvosto Euroopan keskuspankin työjärjestyksen 17.5 artiklan ensimmäisen virkkeen mukaisesti.

Yleiset huomiot

EKP panee merkille ehdotetun asetuksen sekä sen tavoitteen perustaa väliaikainen markkinoiden korjausmekanismi ja toteaa, että liian korkeat energian hinnat aiheuttavat vakavia haasteita EU:n kansalaisille ja unionin taloudelle.

Ehdotetulla asetuksella perustetaan TTF:n front month -johdannaiskauppoja koskeva markkinakorjausmekanismi, joka otetaan käyttöön, jos kumpikin kahdesta edellytyksestä täyttyy ("markkinakorjaustapahtuma"). Ehdotetussa asetuksessa säädetään, että unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston (ACER) tehtävänä on seurata, täyttyvätkö nämä edellytykset, ja sen on markkinakorjaustapahtuman havaittuaan viipymättä julkaistava ilmoitus *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ("markkinakorjausilmoitus") ja ilmoitettava markkinakorjaustapahtumasta Euroopan komissiolle, Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle (ESMA) ja EKP:lle. Ehdotetussa asetuksessa säädetään myös, että komissio voi milloin tahansa keskeyttää markkinoiden korjausmekanismin soveltamisen, jos ilmenee tahattomia markkinahäiriöitä tai tällaisten häiriöiden ilmeisiä riskejä, jotka vaikuttavat kielteisesti toimitusvarmuuteen, EU:n sisäisiin virtoihin tai rahoitusvakauteen (jäljempänä 'keskeyttämis päätös').

EKP vahvistaa, että mekanismit, joilla pyritään hillitsemään äärimmäisiä hintatasoja ja heilahteluja kaasun tukkumarkkinoilla, voivat periaatteessa lieventää useita rahoitusvakautteen kohdistuvia riskejä, mukaan lukien riskit, joita esiintyi vuonna 2022 kaasun hintojen nousun ja heilahtelun aikaan. EKP katsoo kuitenkin, että ehdotetun markkinakorjausmekanismin nykyinen rakenne saattaa joissakin olosuhteissa vaarantaa euroalueen rahoitusvakauden. Mekanismin nykyinen rakenne voi lisätä volatiliiteettia ja siihen liittyviä vakuuksien muutospyyntöjä, haitata keskusvastapuolten kykyä hallita

⁽¹⁾ COM (2022) 668 final.

rahoitusriskejä ja myös kannustaa siirtymään kauppapaikoilta OTC-markkinoille, joilla selvitys ei tapahdu keskitetysti. Neuvoston olisi otettava huomioon nämä rahoitusjärjestelmän vakauden kannalta merkitykselliset näkökohdat, kun se harkitsee asetusehdotuksen sisältöä.

Erityiset huomiot

1. EKP:n rooli

- 1.1 Ehdotetussa asetuksessa säädetään useista tilanteista, joissa EKP:lla on velvollisuus tai joissa se voi osallistua lausuntojen, raporttien, seurannan ja tuen antamiseen komissiolle sille ehdotetun asetuksen mukaan kuuluvien tehtävien hoitamista varten.

Ensinnäkin markkinakorjausmekanismin käyttöönoton osalta on todettava, että jos ACERin seurannan tulosten perusteella on konkreettisia viitteitä siitä, että markkinakorjaustapahtuma on välitön, komission on pyydettävä lausuntoa EKP:ltä, ESMA:ta ja tarvittaessa kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaiselta verkostolta (Kaasu-ENTSO) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2017/1938 perustetulta kaasualan koordinoitiryhmältä mahdollisen markkinakorjaustapahtuman ⁽²⁾ vaikutuksesta toimitusvarmuuteen, EU:n sisäisiin virtoihin ja rahoitusvakauteen ⁽³⁾, jotta markkinakorjausmekanismin käyttöönotto voidaan tarvittaessa nopeasti keskeyttää.

Toiseksi markkinakorjaustapahtuman toteutuessa komission on ilman aiheetonta viivytyksiä pyydettävä EKP:ltä raportti energiahjohtamismarkkinoiden vakauteen ja moitteettomaan toimintaan kohdistuvien tahattomien häiriöiden riskistä ⁽⁴⁾.

Kolmanneksi ehdotuksessa edellytetään markkinakorjausmekanismin keskeyttämisen osalta, että ESMA, EKP, ACER, kaasualan koordinoitiryhmä ja Kaasu-ENTSO seuraavat jatkuvasti tarjousrajan vaikutuksia markkinoihin ja toimitusvarmuuteen ⁽⁵⁾.

Neljänneksi komission on keskeyttämispäätöksen tekemistä harkitessaan otettava huomioon, vaikuttaako markkinakorjausmekanismin käytön jatkaminen muun muassa markkinakorjaustoimenpiteen käyttöönoton vaikutuksia koskevan ESMA:n raportin ja komission tätä varten pyytämän EKP:n lausunnon perusteella energiahjohtamismarkkinoiden vakauteen ja moitteettomaan toimintaan. EKP:n lausunto on komission pyynnöstä annettava viimeistään 48 tunnin kuluttua tai kiireellisissä tapauksissa saman päivän kuluessa ⁽⁶⁾.

Viidenneksi ACERin, EKP:n, ESMA:n, kaasualan koordinoitiryhmän ja Kaasu-ENTSON on avustettava komissiota tehtävissä, jotka sille annetaan ehdotetussa asetuksessa ⁽⁷⁾.

Lopuksi komission olisi kuultava EKP:tä ennen kuin se esittää neuvostolle ehdotuksen mekanismin käyttöönoton edellytysten uudelleentarkastelusta ⁽⁸⁾.

- 1.2 EKP muistuttaa, että perustamissopimuksen 127 artiklan 5 kohdan ja EKPJ:n perussäännön 3.3 artiklan mukaan EKPJ:n tulee myötävaikuttaa luottolaitosten toiminnan vakauden valvontaan ja rahoitusjärjestelmän vakauteen liittyvän toimivaltaisten viranomaisten politiikan moitteettomaan harjoittamiseen. Lisäksi EKPJ:n perussäännön 25.1 artiklan nojalla EKP voi antaa lausuntoja neuvostolle, komissiolle ja jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, ja nämä voivat kuulla sitä unionin sellaisen lainsäädännön soveltamisalasta ja soveltamisesta, joka koskee luottolaitosten toiminnan vakauden valvontaa ja rahoitusjärjestelmän vakautta. Tässä yhteydessä EKP on Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 13 artiklan 2 kohdan mukaisen vilpittömän yhteistyön periaatteen

⁽¹⁾ Asetus (EU) 2017/1938, annettu 25 päivänä lokakuuta 2017, toimista kaasun toimitusvarmuuden turvaamiseksi ja asetuksen (EU) N:o 994/2010 kumoamisesta (EUVL L 280, 28.10.2017, s. 1).

⁽²⁾ Ehdotetun asetuksen 3 artiklan 3 kohta.

⁽³⁾ Ehdotetun asetuksen 3 artiklan 8 kohta.

⁽⁴⁾ Ehdotetun asetuksen 5 artiklan 1 kohta.

⁽⁵⁾ Ehdotetun asetuksen 5 artiklan 2 kohdan d alakohda ja 5 artiklan 4 kohta.

⁽⁶⁾ Ehdotetun asetuksen 5 artiklan 4 kohta.

⁽⁷⁾ Ehdotetun asetuksen 5 artiklan 6 kohta.

mukaisesti valmis sille perussopimuksissa annetun toimivallan rajoissa tukemaan komissiota sille ehdotetussa asetuksessa säädettyjen tehtävien hoitamisessa. EKP on myös tietoinen ehdotetun asetuksen sääntelykohteen merkityksestä, siihen liittyvistä ongelmista sekä sen mahdollisista vaikutuksista rahoitusmarkkinoihin.

- 1.3 EKP katsoo kuitenkin, että viittauksia EKP:n rooliin lausuntojen, raporttien, seurannan ja avun antamisessa komissiolle, kun se hoitaa ehdotetun asetuksen mukaisia tehtäviään, olisi selkeytettävä, jotta säännökset olisivat tarkasti linjassa EKP:n perussopimusten mukaisten tehtävien ja riippumattomuuden kanssa sekä vastaisivat teknisen asiantuntemuksen ja vastuiden selkeää jakoa unionin lainsäädännön mukaisesti ⁽⁹⁾. Ensinnäkin tällainen selvennys on tarpeen sen varmistamiseksi, ettei ehdotetussa asetuksessa, jonka oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 122 artiklan 1 kohta, osoiteta EKP:lle uusia tehtäviä. Uusia tehtäviä tai vastuita voidaan osoittaa EKP:lle ainoastaan niissä erityisissä ja rajatuissa tapauksissa, jotka luetellaan perussopimuksissa, esimerkiksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 127 artiklan 6 kohdassa, ja noudattaen kyseisissä määräyksissä asetettuja rajoja ⁽¹⁰⁾. Toiseksi tällainen selvennys on tarpeen, jotta voidaan ottaa huomioon muille viranomaisille ja elimille unionin oikeudessa säädetty tehtävät, jotka voivat olla merkityksellisempiä ehdotetun asetuksen sääntelykohteen kannalta. ESMA on esimerkiksi vastuussa muun muassa finanssimarkkinoiden eheyden, avoimuuden, tehokkuuden ja moitteettoman toiminnan edistämisestä ⁽¹¹⁾. Kolmanneksi EKP:n roolin selkeyttämisellä ehdotetussa asetuksessa vältettäisiin EKP:n osallistumisen liiallinen kaavamaisuus ja helpotettaisiin tehokkaan yhteistyön toteuttamista tiukoissa määräajoissa. Lopuksi on todettava, että tällainen selvennys vastaa paremmin EKP:lle Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 127 artiklan 5 kohdassa ja EKP:n perussäännön 3.3 artiklassa annettua tehtävää myötävaikuttaa rahoitusjärjestelmän vakauteen liittyvän toimivaltaisten viranomaisten harjoittaman politiikan moitteettomaan harjoittamiseen.

Niiltä osin kuin EKP suosittaa ehdotettua asetusta muutettavaksi, tarkat muutosehdotukset perusteluineen on esitetty teknisessä työasiakirjassa. Tekninen työasiakirja on luettavissa englanninkielisenä EUR-Lex- verkkosivustolla.

Tehty Frankfurt am Mainissa 2 päivänä joulukuuta 2022.

EKP:n puheenjohtaja
Christine LAGARDE

⁽⁹⁾ Ks. Euroopan valuuttarahaston perustamisesta 11 päivänä huhtikuuta 2018 annetun Euroopan keskuspankin lausunnon CON/2018/20 (EUVL C 220, 25.6.2018, s. 2) 1 kohta. Kaikki EKP:n lausunnot ovat saatavilla EUR-Lex-sivustolla.

⁽¹⁰⁾ Ks. a) ehdotuksesta asetukseksi yhteisistä arvopaperistamissäännöistä ja eurooppalaisesta kehyksestä yksinkertaiselle, läpinäkyvälle ja standardoidulle arvopaperistamiselle ja b) ehdotuksesta asetukseksi luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista annetun asetuksen (EU) N:o 575/2013 muuttamisesta 11 päivänä maaliskuuta 2016 annetun Euroopan keskuspankin lausunnon CON/2016/11 (EUVL C 219, 17.6.2016, s. 2) 3.1 kohta; ks. ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen) perustamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 1095/2010 muuttamisesta sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta keskusvastapuolten toimilupamenettelyjen ja niihin osallistuvien viranomaisten sekä kolmansien maiden keskusvastapuolten tunnustamisen koskevien vaatimusten osalta 4 päivänä lokakuuta 2017 annetun Euroopan keskuspankin lausunnon CON/2017/39 (EUVL C 385, 15.11.2017, s. 3) yleiset huomautukset; ks. ehdotuksista asetuksiksi unionin arvopaperistamiskehysten muuttamisesta covid-19-pandemian vuoksi 23 päivänä syyskuuta 2020 annetun Euroopan keskuspankin lausunnon CON/2020/22 (EUVL C 377, 9.11.2020, s. 1) 2 kohta; ja Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön 22 artiklan muuttamisesta (EUVL C 212, 1.7.2017, s. 14).

⁽¹¹⁾ Ks. Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/77/EY kumoamisesta 24 päivänä marraskuuta 2010 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1095/2010 (EUVL L 331, 15.12.2010, s. 84) 1 artiklan 5 kohdan b alakohda.